

KONSPEKT KATECHEZY O ENCYKLIKACH PAPIEŻA JANA PAWŁA II

TEMAT 1

„TU (...) WSZYSTKO SIĘ ZACZEŁO.” – O KORZENIACH MYŚLI PAPIESKIEJ.

CEL OGÓLNY:

- Wprowadzenie w specyfikę nauczania papieskiego zawartego w encyklikach (wymiar edukacyjny).
- Zapoznanie młodzieży z miejscami, które miały wpływ na duchowość Papieża (zwrócenie szczególnej uwagi na doświadczenie Kościoła Krakowskiego oraz wpływu małopolski, jako miejsca narodzenia, wzrastania, pracy, działalności naukowej i duszpasterskiej Papieża (Wadowice, Kraków, Kalwaria Zebrzydowska).

CELE SZCZEGÓŁOWE:

- Ukazanie kontekstu historyczno-społecznego pontyfikatu św. Jana Pawła II;
- Odkrycie przez współczesną młodzież aktualności treści zawartych w nauczaniu Papieża
- Przybliżenie pojęć: „encyklika”, „Magisterium Kościoła”, „Nauczycielski Urząd Kościoła”.

UWAGI:

Katechezy powinny mieć walor interdyscyplinary z takimi przedmiotami jak: WOS, Historia, filozofia (tło historyczno-społeczne, kontekst polityczny, przekazywane wartości).

METODY I FORMY PRACY:

- wykład;
- analiza filmów;
- rozmowa kierowana.

POMOCE DYDAKTYCZNE:

- życiorys;
- kard. Joseph Ratzinger „Czternaście Encyklik Jana Pawła II”
- filmy „Czytać, Zrozumieć, Działać”;
- linki do źródeł internetowych.

PRZEBIEG KATECHEZY:

I MODLITWA (1 – 2 MIN)

Modlitwa do Ducha Świętego, której młodego Karola Wojtyłę nauczył jego Ojciec

*Duchu Święty, proszę Cię
o dar mądrości do lepszego poznawania Ciebie i Twoich doskonałości Bożych,
o dar rozumu do lepszego zrozumienia ducha tajemnic wiary świętej,
o dar umiejętności, abym w życiu kierował się zasadami tejże wiary,
o dar rady, abym we wszystkim u Ciebie szukał rady i u Ciebie ją zawsze znajdował,
o dar męstwa, aby żadna bojaźń ani względy ziemskie nie mogły mnie od Ciebie oderwać,
o dar pobożności, abym zawsze służył Twojemu Majestatowi z synowską miłością,
o dar bojaźni Bożej, abym lękał się grzechu, który Ciebie, o Boże, obraża.
Amen.*

II WPROWADZENIE (8 MIN)

1. Poinformowanie uczniów, iż celem katechez będzie pochylenie się nad nauczaniem Papieża św. Jana Pawła II, zawartego w dokumentach Kościoła, które nazywają się encyklikami.
2. Pytania rozeznające poziom wiedzy odbiorców:
  - Gdzie i kiedy urodził się Papież?
  - Kiedy miał miejsce pontyfikat św. Jana Pawła II?
  - Co wiemy na temat nauczania św. Jana Pawła II? O czym uczył, w jaki sposób? Znane klasie homilie, przemówienia, teksty.
3. Zaznaczenie pochodzenia św. Jana Pawła II i zaakcentowanie wpływu korzeni Papieża na kształt i kierunek jego pontyfikatu. Poinformowanie uczniów, że Jan Paweł II jest Patronem Małopolski i wielokrotnie nawiązywał w swoich przemówieniach do lat spędzonych w tym właśnie regionie - krótkie zaprezentowanie interaktywnej strony z biogramem: <https://biogram.jp2online.pl/#miejsca>, wspierając się życiorysem przedstawionym w załączniku 6.

III POGŁĘBIENIE (30 MIN)

1. Wyjaśnienie przez katechetę (w formie wykładowej) pojęcia encykliki i jej rangi (vide załącznik 1. konspektu).
2. Przedstawienie encykliki w kontekście znaczenia Nauczycielskiego Urzędu Kościoła (vide załącznik 2. konspektu).
3. Krótka charakterystyka wybranych encyklik w kontekście ich przynależności do czterech grup tematycznych (vide załącznik 3. konspektu).
4. Omówienie pierwszej, programowej, encykliki „Redemptor hominis”, ze wskazaniem na fakt, iż jej treść w dużym stopniu wywodzi się z doświadczenia Kościoła krakowskiego. Włączenie materiału

filmowego nawiązującego do tejże encykliki z cyklu filmów „Czytać, zrozumieć, działać” (<https://youtu.be/TKJJZbYXxsw> załącznik 4.). Wskazanie uczniom pytań, na które odpowiedź powinni znaleźć w materiale filmowym.

- Jaki jest kontekst, data powstania (czy można wskazać przyczynę historyczno-społeczną powstania encykliki, na jakie pytania ona odpowiada)?
- Jakie jest przesłanie encykliki (o czym pisze Ojciec Święty?) i jej aktualność dzisiaj?

Zapis do zeszytu powinien być realizowany, jako samodzielna notatka z materiału filmowego w kontekście powyższych pytań – parafraza lub cytaty.

5. Wykładowe przejście do grupy encyklik społecznych, z których dwie zostaną omówione na zajęciach w tym samym kluczu, co „Redemptor hominis”.

- Laborem exercens: <https://youtu.be/IWoUa4nFopk>
- Sollicitudo rei socialis: <https://youtu.be/8INclxRfoG0>

IV PODSUMOWANIE (5 MIN)

1. Ukazanie encyklik papieża Jana Pawła II, jako bogactwa nauczania Kościoła, osadzonego na przelomie wieków, nawiązującego do papieskich korzeni.
2. Podkreślenie uniwersalności/ponadczasowości tematów podejmowanych przez Ojca Świętego.
3. Rozdanie uczniom uprzednio wydrukowanych definicji encykliki (można skorzystać również z załączonych: życiorysu, spisu encyklik wraz z datami oraz tabeli podziału tematycznego).

V MODLITWA (1 MIN.)

ZAŁĄCZNIKI

ZAŁĄCZNIK 1.

Encyklika [gr. *éngkyklos* ‘okólnik’, ‘pismo wędrujące’], pismo papieża skierowane do biskupów i wiernych, poruszające problemy doktryny, organizacji Kościoła, życia chrześc., kultu czy kwestii społecznych;

społeczna nauka Kościoła, poglądy na temat moralnego i religijnego aspektu życia społecznego, gospodarczego i politycznego, oparte na chrześcijańskiej koncepcji człowieka i społeczeństwa, stanowiące część doktryny chrześcijańskiej, zwłaszcza w katolicyzmie. (słownik PWN)

źródło: <https://encyklopedia.pwn.pl/szukaj/encyklika>

ZAŁĄCZNIK 2.

Magisterium Kościoła, Nauczycielski Urząd Kościoła, Magisterium Ecclesiae, - według teologii katolickiej władza autorytatywnego nauczania prawd wiary, sprawowana przez kolegium biskupów z papieżem jako głową, a indywidualnie przez biskupów pozostających w łączności z tym kolegium;

Magisterium Kościoła to urząd mający prawo do przekazywania ludziom Objawienia Bożego i głoszenia go przez kompetentnych przedstawicieli, którzy stanowią instytucję nauczającą (magisterium vivum); nauczanie Kościoła w sprawach wiary i moralności, jeśli ma charakter jednomyślny, jest przyjmowane za nieomyślne, zarówno gdy odbywa się w sposób nadzwyczajny (na soborach powszechnych), jak i zwyczajny, przez zgodne nauczanie biskupów w diecezjach.

Źródło: <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/Magisterium-Kosciola;3936045.html>

ZAŁĄCZNIK 3.

Grupy tematyczne:

O Bogu (tryptyk trynitalny)	Społeczne	O Kościele (eklezjologiczne)	O człowieku (doktrynalne)
Redemptor hominis – encyklika programowa, punkt wyjścia całego pontyfikatu. Takie „papieskie expose”	Laborem exercens	Slavorum apostoli	Veritatis splendor
Dives in misericordia	Sollicitudo rei socialis	Redemptoris missio	Evangelium vitae
Dominum et Vivificantem	Centessimus annus	Ut unum sint	
		Ecclesia de Eucharistia	Fides et ratio
		Redemptoris Mater	

Spis encyklik :

- „Redemptor hominis” („Odkupiciel człowieka”) - 1979 r.
- „Dives in misericordia” („O Bożym miłosierdziu”) - 1980 r.
- „Laborem exercens” („O pracy ludzkiej”) - 1981 r.
- „Slavorum Apostoli” („Apostołowie Słowian”, poświęcona dzieciom misyjnym Kościoła) - 1985 r.
- „Dominum et Vivificantem” („O Duchu Świętym w życiu Kościoła i świata”) - 1986 r.
- „Redemptoris Mater” („Matka Odkupiciela”) - 1987 r.
- „Sollicitudo rei socialis” („Troska o sprawy społeczne”) - 1987 r.
- „Redemptoris Missio” („Misja Odkupiciela”) - 1990 r.
- „Centesimus annus” („W setną rocznicę encykliki Rerum Novarum”) - 1991 r.
- „Veritatis splendor” („Blask prawdy”) - 1993 r.
- „Evangelium vitae” („Ewangelia życia”) - 1995 r.
- „Ut unum sint” („Abyśmy byli jedno”) - 1995 r.
- „Fides et ratio” („Wiara i rozum”) - 1998 r.
- „Ecclesia de Eucharistia” („O Eucharystii w życiu Kościoła”) - 2003 r.

ZAŁĄCZNIK 4.

Linki do filmów:

- 1) Redemptor hominis: <https://youtu.be/TKJZbYXxsw>
- 2) Dives in misericordia: https://youtu.be/fPTT_3oXINc
- 3) Laborem exercens: <https://youtu.be/lWoUa4nFopk>
- 4) Slavorum apostoli: <https://youtu.be/kc7rdUeSdc4>
- 5) Dominum et Vivificantem: <https://youtu.be/l8VeZJwYs3Y>
- 6) Redemptoris Mater: <https://youtu.be/C-WHjYukgYM>
- 7) Sollicitudo rei socialis: <https://youtu.be/8lNclxRfoG0>
- 8) Redemptoris missio: <https://youtu.be/3h6wPBBJ7qw>
- 9) Centesimus annus: <https://youtu.be/s8Ks3s5Zm8c>
- 10) Veritatis splendor: <https://youtu.be/no-pq7W0c00>
- 11) Evangelium vitae: <https://youtu.be/VW5xeqxim10>
- 12) Ut unum sint: <https://youtu.be/y9rSxOyLWos>
- 13) Fides et ratio https://youtu.be/9ggR_oWbrHw
- 14) Ecclesia de Eucharistia: <https://youtu.be/qkS3QBtf8sk>

ZAŁĄCZNIK 5.

Przydatne linki do źródeł internetowych i pomocy dydaktycznych:

Życiorys:

<https://www.centrumjp2.pl/biografia-jana-pawla-ii/>

Związek Jana Pawła II z Małopolską:

- <https://www.malopolska.pl/swiety-jan-pawel-ii-patronem-malopolski>
- <https://www.malopolska.pl/aktualnosci/samorzad/swiety-jan-pawel-ii-patronem-wojewodztwa-malopolskiego>
- <https://biogram.jp2online.pl/#miejsca>

Artykuł Kardynała Josepha Ratzingera „Czternaście Encyklik Jana Pawła II”:

- https://opoka.org.pl/biblioteka/T/TH/THW/25jp/ratzinger_encykliki